

Af Lasse Budtz (S), Svend Auken (S), Anker Jørgensen (S), Risgaard Knudsen (S) og Kjeld Olesen (S).

(Forespørgslen anmeldt 16/4 85. Fremme af forespørgslen vedtaget 23/4 85).

Begrundelse

Lasse Budtz (S):

Motiveringen for den forespørgsel, som socialdemokratiet i dag retter til statsministeren, taler jo for sig selv. Den lyder:

»Hvilke oplysninger kan statsministeren give i anledning af, at forsvarsministeren under mødet den 26. og 27. marts 1985 mellem NATOs forsvarsministre ikke sikrede sig, at Danmarks holdning til SDI (»stjernekrigsforsvar«) kom til udtryk i communiquéet, således som den blev fastlagt af folketinget med den vedtagne dagsorden af 26. marts 1985?«

Vi mener, at forespørgslen taler for sig selv, men det mente vi også at den dagsorden, som partiet foreslog og fik vedtaget den 26. marts, gjorde. Det faldt os ikke ind, at det nævnte dagsordensforslag kunne forstås på mere end én måde: en ensidig dansk afstandtagen fra stjernekrigsprogrammer, som vi mener fører til en dødsensfarlig oprustning.

Regeringen mente noget andet, og i dag vil vi gerne bede om en forklaring.

Det kommer ikke bag på nogen, at jeg i et efterfølgende indlæg efter statsministerens redogørelse vil fremsætte et nyt forslag om motiveret dagsorden, som må afskaffe enhver tvivl om, hvad flertallet mener, og hvad regeringen må rette sig efter. Men vi mener faktisk, at regeringen overtrådte parlamentarismens helligste regler allerede på det tidspunkt, da man lod forsvarsministeren handle i modstrid med det, folketinget vedtog. Man krænkede ganske enkelt respekten for parlamentarismen ved at lade forsvarsministeren handle, som tilfældet var.

Vi håber også, at statsministeren vil fortælle os, hvad regeringen egentlig vidste på forhånd om det communiqué, som NATO-landenes forsvarsministre udsendte dagen efter vedtagelsen af dagsordenen i dette ting. Vidste man, at det såkaldte SDI-projekt skulle omfattes? Vidste man, at NATO-ministrene ville hilse det velkommen, og at der ikke fra amerikansk side var tale om, at det blot var et amerikansk projekt? Meget tyder på, at

man vidste det, og så er regeringens handle-måde i dobbelt forstand kritisabel.

Normalt er det jo sådan, at regeringerne altid er orienterede i detaljer om, hvad et ministermøde i NATO skal omhandle, og hvad man vil udtale om emnerne i communiquéet, og man vidste vel også, at den amerikanske forsvarsminister ville tilbyde de øvrige NATO-lande at deltage i SDI-projektet. Eller vidste man det ikke, og hvorfor vidste man det så pludselig ikke? For normalt er man altid orienteret om den slags ting.

Socialdemokratiets skepsis over for SDI er altså meget velkendt. Vi bygger denne skepsis på oplysninger, vi har fået bl.a. fra amerikansk side. F.eks. siger amerikanske embedsmænd, at man faktisk ikke aner, om man kan gennemføre et effektivt SDI-forsvar, men at man er fast besluttet på at prøve det alligevel. Men hvis amerikanerne ikke ved det, ved Sovjet det endnu mindre. Og hvis russerne ikke ved, om SDI kan gennemføres, hvordan skal de da vide, hvor mange f.eks. langdistanceraketter de behøver? Det er jo netop her, faren for en ny voldsom oprustningsbølge ligger.

Jeg har talt med amerikanske eksperter, der ganske åbent siger, at man sikkert godt kan lave et SDI-program, men det virker ikke efter hensigten, det skaber usikkerhed. Den vesttyske efterretningstjeneste er kommet til det samme resultat. En fransk forsker, som ikke kan beskyldes for at være venstreorienteret, mener, at SDI sætter udviklingen 30 år tilbage i tiden, og den norske regering har klart taget afstand.

En forestilling om, at det skulle være muligt at gå over til en krigsforebyggende strategi på defensivt grundlag, kan vise sig ikke at være holdbar, siger den norske regering. Ja, det tør man nok sige. Sovjet har helt klart tilkendegivet, at man er imod at beskære eller nedbygge sit atomvåbenarsenal, hvis USA insisterer på at opbygge et rumbaseret forsvarssystem, som altså efter al sandsynlighed slet ikke kan fungere.

USAs svar har været, at russerne allerede længe har forsket i rumvåben, og man har helt officielt erklæret, at Sovjet bruger omkring halvdelen af sit totale budget til de strategiske styrker i forsvarssystemet, altså til rumforsvar. Hvis det er rigtigt, er det lidt svært at forstå, hvordan russerne som påstået skulle være kommet foran, ikke blot på dette,